

Určovací žaloba

Vylučovací žaloba podle ustanovení § 19 ZKV je svou povahou žalobou určovací. Rozsudek, jímž soud takové žalobě vyhoví, se nevykonává (výkon rozhodnutí ani exekuci podle něj nelze nařídit). Povahu určovací žaloby neztrácí vylučovací žaloba ani tehdy, týká-li se vylučovací nárok (výjimečně) peněz. Vyhovující výrok rozsudku, na jehož základě má dojít k vyloučení peněžitého plnění z konkursní podstaty úpadce, proto nelze formulovat jako povinnost k zaplacení peněžitého plnění (jako povinnost ukládanou na základě žaloby ve smyslu § 80 písm. b/ o. s. ř.).

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 29 Cdo 663/2012, ze dne 26.9.2012)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v právní věci žalobce M.B.FINANCIAL LIMITED, se sídlem Republika Seychelles, zastoupeného JUDr. P.V., advokátem, se sídlem v P., proti žalovanému Mgr. L. R., jako správci konkursní podstaty úpadce U.banky, a. s. „v likvidaci“, zastoupenému Mgr. A. Ž., advokátkou, se sídlem v O., o vydání částky 25.881.058,- Kč s příslušenstvím a o vyloučení pohledávky ve výši 27.399.832,- Kč s příslušenstvím, vedené u Krajského soudu v Ostravě pod sp. zn. 32 Cm 1/2007, o dovolání žalovaného proti rozsudku Vrchního soudu v Olomouci ze dne 6. října 2011, č. j. 10 Cmo 6/2011-125, tak, že rozsudek Vrchního soudu v Olomouci ze dne 6. října 2011, č. j. 10 Cmo 6/2011-125, se zrušuje v měnícím vyhovujícím výroku o věci samé a v závislých výrocích o nákladech řízení a věc se v tomto rozsahu vrací odvolacímu soudu k dalšímu řízení.

Z odůvodnění:

Rozsudkem ze dne 18. listopadu 2010, č. j. 32 Cm 1/2007-92, zamítl Krajský soud v Ostravě žalobu, kterou se žalobce (M.B. FINANCIAL LIMITED) domáhal vůči žalovanému (správci konkursní podstaty úpadce U. banky, a. s. „v likvidaci“) vydání částky 25.881.058,- Kč s příslušenstvím tvořeným šestnáctiprocentním úrokem z prodlení za dobu od 6. května 2006 do zaplacení (bod I. výroku). Dále soud zastavil řízení o podané žalobě v rozsahu, v němž se žalobce domáhal vyloučení konkretizované pohledávky za Českou republikou - Ministerstvem financí ve výši 27.399.832,- Kč s příslušenstvím tvořeným šestnáctiprocentním úrokem z prodlení za dobu od 4. července 1995 do zaplacení, z konkursní podstaty úpadce (bod II. výroku) a rozhodl o nákladech řízení (bod III. výroku).

K odvolání žalobce (jež směřovalo proti bodům I. a III. výroku rozsudku soudu prvního stupně) Vrchní soud v Olomouci ve výroku označeným rozsudkem změnil rozsudek soudu prvního stupně v bodě I. výroku tak, že žalovanému uložil zaplatit žalobci částku 25.881.058,- Kč s konkretizovaným úrokem z prodlení za dobu od 12. května 2006 do zaplacení, s tím, že ve zbývající části, pokud se žalobce domáhá přiznání dalších úroků z prodlení z žalované částky až do výše šestnácti procent ročně za dobu od 6. května 2006 do 11. května 2006, se žaloba zamítá (první výrok). Dále odvolací soud rozhodl o nákladech řízení před soudy obou stupňů (druhý a třetí výrok).

Odvolací soud při posuzování důvodnosti žalobou uplatněného nároku vyšel v mezích odvolacího přezkumu zejména z toho, že:

1/ K. banka Praha s. p. ú. (dále jen „banka K“), U.banky a. s. (dále jen „úpadce“), M. Banka a. s. (dále jen „banka M“) a A. a. s. (dále jen „banka A“) uzavřely dne 19. prosince 1995 smlouvu o sdružení za

účelem sdružení úvěrových zdrojů k poskytnutí dlouhodobého úvěru M. vagónce, a. s. (společnost posléze změnila obchodní jméno /následně obchodní firmu/ nejprve na ČKD V.S., a. s., poté na T. Vagonka Studénka, a. s. a konečně na MSV Metal Studénka, a. s.) - dále jen „společnost MV“ ve výši 1.350.000.000,- Kč. Členové sdružení se dohodli, že smlouvu o úvěru (s konečnou splatností 20. prosince 2000) a smlouvy, které úvěr zajišťují, uzavře se společností MV pozdější úpadce (jako administrátor sdružení), který rovněž povede příslušné účty a bude zabezpečovat veškerou agendu, která se k tomuto obchodnímu případu vztahuje, vše za smluvní odměnu podle smlouvy o sdružení.

2/ Účastníci sdružení se dohodli na sdružení úvěrových zdrojů tak, že jejich podíly budou činit 40,8 % (550.800.000,- Kč) u banky K, 29,6 % (399.600.000,- Kč) u pozdějšího úpadce, 14,8 % (199.800.000,- Kč) u banky M a 14,8 % (199.800.000,- Kč) u banky A. Dále bylo dohodnuto, že každý účastník smlouvy o sdružení ponese odpovědnost do výše svého podílu, podle kterého se budou rozdělovat výnosy a eventuální ztráty úvěrového obchodu a rozúčtovávat splátky úvěru a úroku, včetně úroku z prodlení a veškerá další plnění společnosti MV podle smlouvy o sdružení.

3/ Dne 21. prosince 1995 uzavřel pozdější úpadce (jako věřitel) se společností MV (jako s dlužníkem) smlouvu o úvěru (dále jen „úvěrová smlouva“), na základě které byl společnosti MV poskytnut úvěr ve výši 1.350.000.000,- Kč.

3/ Společnost MV (jako postupitel) uzavřela dne 26. dubna 1999 s pozdějším úpadcem (jako postupníkem) smlouvu o postoupení pohledávky (dále jen „postupní smlouva č. 1/“), jejímž předmětem byla pohledávka společnosti MV vůči Fondu národního majetku České republiky (dále jen „Fond“) ve výši 185.134.000,- Kč s příslušenstvím. Postoupení pohledávky bylo sjednáno za úplatu ve výši 185.134.000,- Kč, z čehož částka 175.172.000,- Kč měla být uhrazena započtením proti pohledávce postupníka z úvěrové smlouvy.

4/ Společnost MV se s pozdějším úpadcem dne 24. února 2000 dohodla na zrušení postupní smlouvy č. 1/.

5/ Společnost MV (jako postupitel) uzavřela dne 24. února 2000 s pozdějším úpadcem (jako postupníkem) smlouvu o postoupení pohledávky (dále jen „postupní smlouva č. 2/“), jejímž předmětem byla pohledávka, která tvořila předmět postupní smlouvy č. 1/. Postoupení pohledávky bylo sjednáno za úplatu ve výši 1,- Kč. Úplata za postoupenou pohledávku měla být uhrazena formou zápočtu proti pohledávce postupníka z úvěrové smlouvy ve výši 1.350.000.000,- Kč s příslušenstvím.

6/ Podle dodatku č. 2 ke smlouvě o sdružení, datovaného 7. března 2000, uložili členové sdružení pozdějšímu úpadci jako administrátorovi sdružení kapitalizovat část pohledávky z úvěrové smlouvy ve výši 1.471.850.700,- Kč navýšením základního jmění společnosti MV nepeněžitým vkladem, získané akcie prodat společnosti T. Europa, s. r. o. za smluvní cenu 323.833.000,- Kč a rozdělit výtěžek mezi členy sdružení dohodnutým způsobem; byl dohodnut i postup pro případ, že ke kapitalizaci části pohledávky z úvěrové smlouvy nedojde. Tamtéž bylo ujednáno, že činnost sdružení neskončí dříve, než bude provedeno závěrečné vyúčtování výnosu postoupené pohledávky.

7/ Pohledávka vůči Fondu byla příznána rozsudkem Vrchního soudu v Praze ze dne 9. března 2006, č. j. 14 Cmo 379/2003-204, který nabyl právní moci 19. dubna 2006, a dne 5. května 2006 uhrazena na účet správce konkursní podstaty úpadce ve výši 174.872.016,- Kč.

8/ Banka A (jako postupitel) uzavřela dne 22. února 2008 s žalobcem (jako postupníkem) smlouvu o postoupení pohledávky (dále jen „postupní smlouva č. 3/“), jejímž předmětem byla pohledávka postupitele ze smlouvy o sdružení a z postupní smlouvy č. 2, ve výši 25.881.058,- Kč, představující 14,8 % z přijatého plnění. Sjednaná úplata za postoupení této pohledávky činila 9.800.000,- Kč.

9/ Usnesením ze dne 29. května 2003 prohlásil Krajský soud v Ostravě konkurs na majetek Union banky a. s., jejímž správcem konkursní podstaty je nyní žalovaný, jenž pohledávku sdružení ve výši 185.134.000,- Kč sepsal do konkursní podstaty.

Na tomto základě odvolací soud uzavřel, že:

1/ Žalobce se domáhá vydání (zaplacení) žalované částky jako svého podílu (výnosu majetku) získaného při výkonu společné činnosti členů sdružení.

2/ Není správný závěr soudu prvního stupně, že nejde o vylučovací nárok ve smyslu § 19 zákona č. [328/1991](#) Sb., o konkursu a vyrovnání (dále též jen „ZKV“) ani o pohledávku za podstatou, nýbrž jde o pohledávku, kterou je třeba přihlásit do konkursu (§ 20 ZKV) a jejíž uspokojení je možné pouze poměrně v rámci rozvrhu (§ 30 násl. ZKV).

3/ Pohledávka vůči Fondu byla nabyta do podílového spoluvlastnictví účastníků sdružení (§ 833 a § 834 zákona č. [40/1964](#) Sb., občanského zákoníku - dále též jen „obč. zák.“). Žalobce ji tudíž nemohl sepsat celou do konkursní podstaty úpadce, neboť tam v celé výši nenáležela.

4/ Je-li kterýmkoli z členů sdružení vykonáno tzv. právo prevence, ztrácejí ostatní věřitelé právo pohledávku uplatnit vůči dlužníku, i když nebyla splněna a závazek zaniká splněním dluhu věřiteli, který toto právo uplatnil jako první.

5/ Vnitřní poměry spoluvěřitelů se pak řídí právním vztahem, na jehož základě solidarita věřitelů vznikla (např. podle smlouvy o sdružení).

6/ V posuzované věci byl úpadce oprávněn (v souladu s ustanovením § 513 obč. zák.) a dle smlouvy o sdružení jako administrátor sdružení i povinen uplatnit žalobou celou pohledávku vůči Fondu. Při vymáhání pohledávky tak vystupoval jako jediný věřitel, což však nic nemění na vnitřním vztahu členů sdružení.

7/ Po vymožení části uplatněné pohledávky tak bylo na žalovaném, aby podle smlouvy o sdružení vyplatil ostatním členům sdružení podíly na ně připadající, neboť úpadci nepatřila celá pohledávka. Šlo tedy o majetkovou hodnotu, která striktně vzato neměla být v tomto rozsahu pojata do konkursní podstaty (což však žalovanému nebránilo ji vymáhat).

8/ Požadavek na zaplacení výtěžku zpeněžení pohledávky v rozsahu, který připadá na žalobce, je svou povahou (důvodně uplatněným) vylučovacím nárokem ve smyslu § 19 ZKV a získaný výtěžek nelze vydat jinak než vyplacením podílu připadajícího na žalobce.

9/ Žalobce má právo na zaplacení úroku z prodlení ve výši plynoucí z § 1 nařízení vlády č. [142/1994](#) Sb., kterým se stanoví výše úroků z prodlení a poplatku z prodlení podle občanského zákoníku, ve znění pozdějších předpisů, a to od 12. května 2006.

Žalovaný podal dovolání proti té části prvního výroku napadeného rozhodnutí, kterou odvolací soud změnil rozsudek soudu prvního stupně tak, že žalobě vyhověl co do částky 25.881.058,- Kč s konkretizovaným úrokem z prodlení za dobu od 12. května 2006 do zaplacení. Dovolatel namítá, že je dán dovolací důvod uvedený v § 241a odst. 2 písm. b/ zákona č. [99/1963](#) Sb., občanského soudního řádu (dále též jen „o. s. ř.“), tedy, že napadené rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci a požaduje, aby Nejvyšší soud napadené rozhodnutí v dovoláním dotčeném rozsahu zrušil a věc vrátil odvolacímu soudu k dalšímu řízení.

V dovolání dovolatel především snáší argumenty na podporu závěru, že pohledávku vůči Fondu nabyt do majetku sdružení.

Dále dovolatel namítá, že uplatněná pohledávka není pohledávkou za podstatou ani pracovním nárokem a že rovněž nejde o vylučovací nárok ve smyslu § 19 odst. 2 ZKV.

A konečně dovolatel zpochybňuje opodstatněnost nároku na úrok z prodlení, s tím, že ten nemá místo u vylučovacího nároku.

Zákonem č. [182/2006](#) Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenčním zákonem), byl s účinností od 1. ledna 2008 zrušen zákon o konkursu a vyrovnání (§ 433 bod 1. a § 434), s přihlédnutím k § 432 odst. 1 insolvenčního zákona se však pro konkursní a vyrovnací řízení zahájená před účinností tohoto zákona (a tudíž i pro spory vedené na jejich základě) použijí dosavadní právní předpisy (tedy vedle zákona o konkursu a vyrovnání, ve znění účinném do 31. prosince 2007, i občanský soudní řád, ve znění účinném do 31. prosince 2007). Srov. k tomu též důvody rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 29. září 2010, sp. zn. 29 Cdo 3375/2010, uveřejněného pod číslem 41/2011 Sbírký soudních rozhodnutí a stanovisek, který je - stejně jako další rozhodnutí Nejvyššího soudu zmíněná níže - veřejnosti dostupný i na webových stránkách Nejvyššího soudu).

Dovolání žalovaného je přípustné podle § 237 odst. 1 písm. a/ o. s. ř.

Vady řízení, k nimž Nejvyšší soud u přípustného dovolání přihlíží z úřední povinnosti (§ 242 odst. 3 o. s. ř.), nejsou dovoláním namítány, Nejvyšší soud se proto - v hranicích právních otázek vymezených dovoláním - zabýval tím, zda je dán dovolací důvod uplatněný dovolatelem, tedy správností právního posouzení věci odvolacím soudem.

Právní posouzení věci je obecně nesprávné, jestliže odvolací soud posoudil věc podle právní normy, jež na zjištěný skutkový stav nedopadá, nebo právní normu, sice správně určenou, nesprávně vyložil, případně ji na daný skutkový stav nesprávně aplikoval.

Skutkový stav věci, jak byl zjištěn soudy nižších stupňů, dovoláním nebyl zpochybněn a Nejvyšší soud z něj při dalších úvahách vychází.

Úvodem Nejvyšší soud podotýká, že vylučovací žaloba podle ustanovení § 19 ZKV je svou povahou žalobou určovací (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 31. srpna 2004, sp. zn. 29 Odo 182/2004, uveřejněný v časopise Soudní judikatura číslo 9, ročník 2004, pod číslem 179). Rozsudek, jímž soud takové žalobě vyhověl, se nevykonává (výkon rozhodnutí ani exekuci podle něj nelze nařídít). Povahu určovací žaloby neztrácí vylučovací žaloba ani tehdy, týká-li se vylučovací nárok (výjimečně) peněz. Vyhovující výrok rozsudku, na jehož základě má dojít k vyloučení peněžitého plnění z konkursní podstaty úpadce, proto nelze formulovat jako povinnost k zaplacení peněžitého plnění (jako povinnost ukládanou na základě žaloby ve smyslu § 80 písm. b/ o. s. ř.). Odvolací soud tedy pochybil, jestliže vyhovující výrok svého rozsudku formuloval tak, že žalovanému „uložil povinnost zaplatit“ žalobci peněžité plnění, o jehož vyloučení z konkursní podstaty úpadce šlo.

Dále Nejvyšší soud uvádí, že problematikou řešenou v téže věci se zabýval (při výkladu téže smlouvy o sdružení) v rozhodnutí o dovolání ve věci, ve které se Česká republika - Ministerstvo financí jako právní nástupce banky K domáhala vůči stejnému žalovanému zaplacení částky 71.347.782,53 Kč s příslušenstvím (odpovídající 40,8 % z částky 174.872.016,- Kč) jako pohledávky za podstatou. Šlo o rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. dubna 2012, sp. zn. 29 Cdo 1702/2010, uveřejněný pod číslem 111/2012 Sbírký soudních rozhodnutí a stanovisek. V tomto rozsudku, na který v podrobnostech odkazuje a od něž nemá důvod se odchýlit ani v této věci, Nejvyšší soud uzavřel, že uskutečnil-li úpadce právo předstihu předtím, než soud prohlásil konkurs na jeho majetek podle zákona o konkursu a vyrovnání (ve znění účinném do 31. prosince 2007), zůstalo spoluvěřitelům zachováno pouze právo přihlásit pohledávku z následného regresu do konkursu vedeného na majetek úpadce jako vázanou na podmínku (§ 20 odst. 1 a 4 ZKV) spočívající v tom, že úpadce pohledávku vymůže do

konkursní podstaty. Ani v případě, že úpadce vymohl pohledávku na základě dříve uplatněného práva předstihu do konkursní podstaty až v průběhu konkursu vedeného na majetek podstaty, nemají úpadcovi spoluvěřitelé vůči úpadci z tohoto titulu pohledávku za podstatou (§ 31 odst. 2 ZKV) nebo vylučovací nárok ve smyslu § 19 ZKV.

Právní posouzení věci odvolacím soudem tudíž v dotčeném ohledu není správné a dovolací důvod dle § 241a odst. 2 písm. b/ o. s. ř. byl již proto uplatněn právem.

Nejvyšší soud proto, aniž nařizoval jednání (§ 243a odst. 1 věta první o. s. ř.), napadené rozhodnutí v dovoláním dotčeném rozsahu zrušil, včetně závislých výroků o nákladech řízení (§ 242 odst. 2 písm. b/ o. s. ř.) a věc potud vrátil odvolacímu soudu k dalšímu řízení (§ 243b odst. 2 a 3 o. s. ř.).

(zdroj: www.nsoud.cz)

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Reorganizace](#)
- [Soudní poplatky \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Spotřebitel \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Správa společné věci \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Správní řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Vylučovací žaloba \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Promlčení, insolvence](#)
- [Nepřiměřená délka řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Výše výživného \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Výživné \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Započtení pohledávek \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)